

Bagi József

Oroszország 2008. évi védelmi költségvetéséről

Az eddig nyilvánosságra került értékelések szerint az Oroszországi Föderáció 2007-ben sikeres gazdasági évet zárt. Az ország GDP-jének növekedése 7,4 százalék körül lesz, s ha kisebb-nagyobb korrekciók várhatók is, a hét százalék feletti növekedés biztosra vehető. Ennek megfelelően a 2008. évi költségvetés összeállítása során a reformok alapvető célja a költségvetési források hatékony és eredményes felhasználásának biztosítása volt.

A föderációs költségvetési tervezés során először alkalmazták a középtávú, hároméves – a 2007–2009-es időszakra vonatkozó – pénzügyi feladat-meghatározást. A pénzügyi források következő évre történő elosztása során az eddigi gyakorlatnak megfelelően a minisztériumoknak a költségvetési források előző évi felhasználásáról szóló beszámolóját és a következő

évekre (középtávra) megjelölt fő feladatokat vették alapul.

A szövetségi költségvetés fő számszaki adatait a 2006–2010 közötti évekre az 1. táblázat mutatja.

A föderációs bevételek fő forrása a szénhidrogén alapú energiahordozók, azon belül is a kőolaj eladásából származik, ezért a bevételek tervezése során a kőolaj világpiaci árának alakulása lesz a meghatározó. Az oroszországi kitermelésű Urals nyersanyag árának alakulása alapján a gazdasági szakértők arra az álláspontra jutottak, hogy a kőolaj hordónkénti ára a közeljövőben 50-55 USD között fog alakulni. Ezért a 2008. évi szövetségi költségvetés során a fő bevételi forrást képező kőolaj árának kalkulálásakor 50 dolláros átlaggal számoltak. 2008–2009-ben további csökkenést prognosztizálnak, ami-

Az orosz gazdaság egyes mutatói (2006–2010)

1. táblázat

Mutatók	2006	2007	2008	2009	2010
Az Urals minősítésű olaj hordónkénti ára dollárban	61,1	55,0	53,0	52,0	50,0
Éves belső termelés milliárd rubelben	26 781	30 690	35 000	39 690	44 800
Infláció decembertől decemberig	9,0	7,0–8,0	6,0–7,0	5,5–6,5	5,0–6,0
A dollár árfolyama éves átlagban	27,2	26,0	25,9	26,4–26,2	27,5–26,8

A szövetségi költségvetés fő mutatói milliárd rubelben

Bevételek	6276,3	6614,2	6644,4	7465,4	8089,9
Kiadások	4284,8	5615,5	6570,3	7451,2	8089,9
Stabilizációs alap az év végén	2346,9	3539,7	-	-	-
Tartalékalap az év végén	-	-	3381,9	3709,2	4129,7
Nemzeti jóléti alap az év végén	-	-	481,5	492,7	504,4

2. táblázat

Az Orosz föderáció védelmi minisztériuma kiadásainak megoszlása (milliárd rubelben)

Kiadások	2008	2009	2010
A személyi állomány bérköltsege	286,2	336,9	359,4
Szolgáltatások költsége	232,2	248,3	292,2
Nem megtérülő kiadások	2,4	2,6	2,7
Szociális kiadások (nyugdíj, ellátmányok)	114,6	131,2	133,5
Beszerzések	239,6	257,6	309,8
Anyagi tartalékok képzése	71,0	72,3	91,8
Egyéb kiadások	13,9	12,6	14,6
Összesen	959,9	1061,5	1191,0

kor az előrejelzések szerint az olaj hordónkénti ára 45-50 dollár lesz.

A szövetségi költségvetés forrásainak meghatározása során a kőolajból származó bevétel esetében az elmúlt tíz év átlagával, azaz 27 dollárral számolnak hordónként. Az ezen felüli bevételek a stabilizációs alapba kerülnek. 2007-ben ez az összeg 3539,7 milliárd rubel, azaz mintegy 137 milliárd dollár volt. A kőolajárak várható esése ellenére 2010-re a stabilizációs alap értékét 5500 milliárd rubelre becsülik. Az orosz felfogás szerint az olajból származó bevételeket a „rosszabb” időkre kell tartalékolni, amikor az olaj árának esése miatt megszűnik az extra bevétel: akkor kell majd felhasználni – remények szerint átmeneti időre – az alapot a gazdaság stabilizálására.

Társadalmi nyomásra 2008-tól két részre osztották a stabilizációs alapot: tartalék-alapra (3 381,9 milliárd rubel) és jóléti alapra (481,5 milliárd rubel).

A gazdasági fejlődés másik kulcsa az infláció minél alacsonyabb szinten történő tartása. 2007-ben az inflációt 8,5 százalékos körüli szinten sikerült tartani. 2008-ban hat százalék alá tervezik „nyomni”, a hároméves tervezési időszak végére pedig négy-öt százalékon kívánják tartani.

Az orosz kormány 2008. évi költségvetésének „Nemzetvédelem” nevű tételén 959,6 milliárd rubelt hagytak jóvá (1 USD = 25,90 RUB árfolyam mellett ez 37,05 milliárd USD). Ez az összeg a teljes szövetségi költségvetés 15, a GDP 2,6 százaléka.

A 2008. évi költségvetés felülvizsgálata során – figyelembe véve az állami fegyverzetkorszerűsítési programot, a fegyveres erők hivatásos és polgári állománya javadalmának fejlesztését, a lakásprobléma megoldását, a szerződéses feltöltési rendszerre való átállást és más egyéb feladatokat – sikerült növelni a védelmi minisztérium kiadási tételeit a szövetségi költségvetésen belül, ami több mint 194 milliárd rubelt, a tárca teljes költségvetésének 20 százalékát jelenti. Így a védelmi minisztérium számára a 2008-as költségvetési évben 1153,6 milliárd rubel áll rendelkezésre. Ez az összeg a teljes költségvetés 15,8, a GDP 2,8 százaléka.

Az orosz védelmi minisztérium 2007. évi költségvetésének százalékos megoszlása a következő volt:

A személyi állomány bére	26,9 %
Hadtápkiadások	11,2 %
Nyugdíjak	10,2 %

Fegyverzeti eszközök fejlesztése, beszerzése, javítása	34,8 %
Alapok támogatása	7,2 %
Szövetségi projektek	5,3 %
Egyéb kiadások	4,4 %

A fegyverzeti eszközök rovatban fejlesztésre 25, beszerzésre 55, javítására pedig 20 százalék áll rendelkezésre.

2008-ban a az alábbi fő fegyverzeti eszközök beszerzését tervezik:

- Topol–M hadászati rakéták
- SZ–400 légvédelmi rendszerek
- Iszkander hadműveleti föld-föld osztályú rakétarendszerek
- Bulava haditengerészeti rakétakomplexumok.

Az orosz fegyveres erők személyi állománya szociális körülményeinek javítása – az élet- és munkakörülmények korszerűsítése mellett – főleg a bérek fejlesztését jelenti.

1) A hivatásos és szerződéses állomány bérfelvezetési terve (indexálása):

2008. február 1.	9 %
2008. október 1.	9 %
2009. augusztus 1.	7 %
2010. január 1.	6,5 %

2) Polgári alkalmazottak bérfelvezetési terve (indexálása):

a) Szövetségi állami alkalmazottak	
2008. február 1.	9 %
2008. október 1.	9 %
2009. augusztus 1.	7 %
2010. január 1.	6,5 %
b) Egységes tarifátábla szerint fizetett dolgozók	
2008. február 1.	14 %
2009. augusztus 1.	7 %
2010. január 1.	6,5 %

2006-tól a bérek fejlesztése nem csak a tényleges állományúakat érinti: a nyugdíjak is olyan mértékben emelkednek, mint a tényleges állományúak fizetése. A védelmi tárca jelentős szerepet vállal a szövetségi állami beruházásokban. A számára kijelölt területeken a hadsereg felhasználó, alkalmazó vagy biztosító szerepben vesz részt.

Az orosz katonai pénzügyi ellátási rendszer erősen központosított és a hadsereg szervezeti (alárendeltségi) sémájához idomul. Az adott alakulat pénzügyi szervezete csak többszörös ellenőrzési és biztonsági szint leküzdése után képes hozzáférni a számára leosztott anyagi forrásokhoz. A háromlépcsős rendszer első lépcsője maga a védelmi minisztérium, a második lépcsőt a haderőnemek, katonai körzetek

3. táblázat

A védelmi tárca részvétele a szövetségi projektekben (millió rubel)

A projekt neve	2008	2009	2010
Rakéta- és lőszertartályok felújítása, biztonságos tárolásának megoldása (2005–2010)	7131,0	6489,6	7162,4
GLONAS navigációs rendszer (2002–2011)	4368,6	3989,8	2254,7
A fekete-tengeri flotta áttelepítése orosz területre (2004–2020)	2834,0	3721,0	3734,0
Orosz űrhajózási bázisok (repülőterek) fejlesztése (2006–2015)	3592,7	5978,2	5999,4
Vlagyivosztko ázsiai és csendes-óceáni regionális nemzetközi együttműködési központtá történő fejlesztése	1500,0	2000,0	-
A védelmi minisztérium egyéb projektjei	1285,9	1585,8	688,4
Összesen	20 712,2	23 764,4	19 838,9

(flották), fegyvernemek, hadkiegészítő parancsnokságok jelentik, míg a harmadik lépcsőt az alakulatok, intézmények és egyéb szervezetek foglalják el.

A védelmi tárca szakértőinek véleménye szerint a 2008. évi költségvetés megerősíti a hadseregreform által elindított pozitív folyamatokat és biztosítja a fegyveres erők feladatainak maradéktalan ellátását. Ugyanakkor fontos rámutatni, hogy igen fesztített költségvetésről van szó, amely további takarékosági intézkedéseket követel meg. Ez a közel 37 milliárd dolláros védelmi költségvetés továbbra is csak a több mint egymilliós hadsereg „éheztetésére” elegendő. Sokszor felvetődik a kérdés, hogy miképpen lehetséges egy alulfinanszírozott költségvetésből életben tartani ezt a nagy létszámú hadsereget. A titok abban rejlik, hogy a védelmi költségvetés átszövi az egész föderációs költségvetést, így például a nukleáris erők kiadásainak jelentős részét az Atomenergetikai Ügynökség állja, az űrerők technikai hátterének biztosításához szükséges anyagi forrásokat pedig az informatikai minisztérium biztosítja, és így tovább. Sok orosz szakértő számára is átláthatatlan, de bizonyára a

kormány számára sem mindig követhető, hogy mikor melyik minisztérium vagy szövetségi ügynökség milyen összeget fordít a hadseregére. Ez mind még a szovjet idők keresztfinanszírozási rendszeréből maradt meg, amikor az egész gazdaságot a védelemnek rendelték alá.

Tévedhet aki a védelmi költségvetésből próbálja megállapítani az orosz fegyveres erők harcképességét. Példaként érdemes megemlíteni a stratégiai rakétacsapatok átfegyverzését. A költségvetési tervekben évek óta egy-két darab rakéta vásárlását tervezik, de az év végén egész ezredek átfegyverzéséről (kb. 10 rakéta) számolnak be. Hasonló a helyzet a szárazföldi erők esetében is. A technika igen elavult, de még mindig hadra fogható. Ha az elkövetkezendő években hasonló, ezred, illetve zászlóalj szintű átfegyverkezéseket fognak végrehajtani, akkor egy évtizeden belül komoly technikai fejlesztés valósulhat meg.

A bővülő források sikeres szerződéses állományváltást tettek lehetővé: a szerződéses katonák arányának növelése a hadseregben magasabb szintű hadrafoghatóság elérését biztosítja. ■

Irodalom

Az Oroszországi Föderáció védelmi minisztériumának 2008. évi költségvetési terve.

www.mil.ru

www.cast.ru

www.militarynews.ru